

Az ismeretkör: Jog és közigazgatás

Kredittartománya: 8 kredit

Tantárgyai: 1) Jogi és igazgatási alapismeretek 2) Családjog és szociális jog 1.

3) Családjog és szociális jog 2.

Tantárgy neve: Családjog és szociális jog 2. SZP BA

Kreditértéke: 2

Neptunkód: RTSZPANB086, RTSZPALB086

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 100% elmélet

A tanóra típusa: nappalin 2ea/hét, félévenként 30 óra, levelezőn félévenként 10 óra

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők

A számonkérés módja: kolokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: -

A tantárgy tantervi helye: 3. félév

Előtanulmányi feltételek: Családjog és szociális jog 1.

Tantárgyleírás:

- I. Család, mint jogintézmény. Helye, szerepe, védelme a jogrendszerben. (A családjog alapelvei, jogforrásai. Házasság, a családi jogállás, az örökbefogadás, szülői felügyelet, gyámság)
- II. A családtámogatási ellátások. (A családtámogatási ellátások fogalma, formái. Nevelési ellátások, gyermekgondozási támogatások és az anyasági támogatás. Az ellátásra jogosultak köre, a jogosultság feltételei, az ellátás összege, a folyósítás időtartama, eljárási szabályok.)
- III. A gyermeknevelést elősegítő támogatások és kedvezmények rendszere. (Az egészségbiztosítási, a nyugdíjbiztosítási, a szociális törvényben és a gyermekvédelmi törvényben szabályozott, a gyermeknevelést elősegítő támogatások és kedvezmények szabályai. Az ellátásra jogosultak köre, a jogosultság feltételei, az ellátás összege, a folyósítás időtartama, eljárási szabályok.)
- IV. A gyermekek szociális ellátásának és védelmének rendszere.
- V. A gyermeki jogok védelmének garanciái, jogorvoslati rendszer, érdekvédelem.
- VI. A gyermekek szociális ellátásának és védelmének rendszere. A gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások. A gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások megszervezése és irányítása. Ellátási felelősség, finanszírozás, a szolgáltatások biztosítása.
- VII. A gyámügyi igazgatás szervezete és feladatai.
- VIII. A gyámhatóság fogalma, feladat- és hatásköre. A gyermekvédelmi hatósági intézkedések.
- IX. A szociális jogok meghatározása; nemzetközi és alkotmányos védelme.
- X. A szociális törvény alapelvei. A szubszidiaritás elve. A törvényi minimumok rögzítésének és az önkormányzatok kiegészítő feladatvállalásának elve. A rászorultság elve. Az ellátások igénybevételének önkéntessége. Az egyenlő bánásmód követelménye.
- XI. A szociális igazgatás szervezetrendszer. Eljárási szabályok.
- XII. Pénzbeli ellátások. Normatív és diszkrecionális ellátások és a pénzbeli ellátásokkal kapcsolatos hatáskörök. Időskorúak járadéka. Hajléktalan időskorúak járadéka. Aktív korúak ellátása. Lakásfenntartási támogatás. Ápolási díj. Átmeneti segély. Temetési segély.
- XIII. Természetbeni ellátások.
- XIV. Kapcsolódó jogesetek elemzése.

A kurzus során érintjük még a digitális kompetenciával kapcsolatos ismereteket, (pl.: jogi szabályozás, elektronikus kommunikáció, információtárolás és információkezelés); készségeket (pl.: információ létrehozása, bemutatása, értelmezése, információkeresés-feldolgozás) és az attitűdöket (kritikus gondolkodás, kreativitás, innováció, biztonságos használat).

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

Dr. FILÓ Erika – Dr. KATONÁNÉ Dr. PEHR Erika: Gyermeki jogok, gyermekvédelem (HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest 2009. (ISBN: 9789632580517)
JOBÁGYI Gábor: Személyi és családjog Szt. István Kiadó, Budapest 2008. (ISBN: 978-963-361-898-1)

Előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a szociális segítségnyújtáshoz szükséges, elsősorban társadalomismereti, társadalom- és szociálpolitikai, szociális munkára vonatkozó, másrészt pszichológiai, jogi, igazgatási, egészségügyi, pedagógiai ismeretrendszerek alapjait.
- Ismeri a szociális segítségnyújtáshoz szükséges ismeretszerzés módjait és a legfontosabb ismeretszerzési forrásokat.
- Ismeri a különböző társadalmi és szociális problémákat, a kielégítetlen szükségleteket, a veszélyeztető tényezőket.
- Ismerettel rendelkezik a társadalomról, a szociálpedagógia felhasználóiról, célcsoportjairól és azok környezetéről.
- Ismeri a szociális, a gyermekjóléti, a gyermekvédelmi, a nevelési intézmények működését, azok jogi szabályozását.
- Ismeri a szociálpedagógia fogalomkészletét, történetét, elméleteit. Ismerettel rendelkezik a szociálpedagógia gyakorlatáról.
- Ismeri az elmélet és a gyakorlat összefüggését, szintetizálni tudja elméleti és gyakorlati ismereteit.
- Ismeri a szociálpedagógia színtereit, a szociálpedagógiában alkalmazott munkaformákat, módszereket.
- Módszertani tudással rendelkezik, átlátja a szociális szakma innovációjának lehetőségeit.
- Ismeri a szociálpedagógia szakmai, etikai normáit.
- Ismeri az informatika eszközeivel történő hatékony kommunikáció formáit, az információk, elemzések mások számára történő prezentálásának eljárásait, eszközeit.
- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

b) képességei

- Képes a társadalom működési szabályszerűségeinek felismerésére, azok rendszerszerű elemzésére, a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok, következmények feltárására és értelmezésére.
- Képes a szociális segítségnyújtás módszereinek alkalmazására.
- Képes a szociális problémák, szükségletek, veszélyeztető tényezők felismerésére, feldolgozására, elemzésére, kezelésére, megoldására.
- Képes a szociálpedagógia célcsoportjai szocializációjának, személyiségfejlődésének sajátosságait, törvényszerűségeit átfogóan elemezni.
- Képes az egyének, családok, csoportok, közösségek jog- és érdekérvényesítő képességének fejlesztésére.
- Képes a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, és szociális szolgáltatásokat nyújtó, valamint nevelési intézményekben szociálpedagógiai szakmai munka végzésére, az elsajátított társadalomismereti, pszichológiai, jogi, igazgatási, egészségügyi ismeretek és alapelvek alkalmazására.
- Képes a különböző helyzetű gyermekek, fiatalok és csoportjai, családja, valamint pedagógusai számára szakszerű szolgáltatásnyújtásra a nevelés, oktatás, szabadidő-pedagógia, szociálpedagógia, szociális munka korszerű eszközeivel, továbbá ezeknek a folyamatoknak a tervezésére, kivitelezésére és elemzésére.
- Képes a szociális szakmai tevékenységhez szükséges prevenciós és problémakezelő módszerek, technikák hatékony és innovatív alkalmazására.

- Képes a szociálpedagógusi munkában a szakmai etikai normák hatékony érvényesítésére.
- Hatékonyan alkalmazza az informatikai eszközöket kommunikációra, információk gyűjtésére és közzétételére, társadalomtudományi adatbázisok használatára.
- Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.

c) attitűdje

- Rendelkezik a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségével, azt hitelesen képviseli környezetében.
- Rendelkezik a társadalmi problémák iránti érzékenységgel, elkötelezett az európai értékek lokális alkalmazására, szemléletét áthatja az elesettek és kiszolgáltatottak melletti szolidaritás, az előítéletek elleni küzdelem.
- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra.
- Munkáját kapcsolatteremtés- és fenntartás, konfliktusmegoldási készség, lokális és globális problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.
- Emberi kapcsolataiban humánus és etikus magatartású, szakmai feladatainak ellátása során a szociális munka etikai kódexét betartja.
- Ismereteit empátiával, toleranciával, rugalmassággal, kreativitással alkalmazza.
- Egyéni munkájában reális önismerettel, önértékeléssel rendelkezik, önmagát kritikusan szemléli.
- Projektalapú és együttműködésre épülő munkavégzés mellett elkötelezett, és értékeli a közös munkához való egyéni hozzájárulást.
- Nyitott a szakmai továbbképzésekre, módszertani innovációkban szívesen részt vállal.
- Törekszik a folyamatos szakmai önképzés megvalósítására, a szakmai továbbképzéseken való részvételre.
- A szociálpedagógiai munkáját elkötelezetten, szakmai igényességgel és minőség tudattal végzi.
- Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.
- Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.

d) autonómiaja és felelőssége

- A szakmai és szakmaközi együttműködés során felelősségteljesen jár el.
- Önálló, konstruktív és erős érdekérvényesítő az intézményen belüli és kívüli szakmai együttműködések során.
- Képviseli a szociálpedagógia módszereit, ismereteit. Adekvát esetben felelősségteljesen képviseli szakmai szervezeti egységét.
- Felelősséget vállal az egyénnel, csoportokkal, közösségekkel végzett szociálpedagógiai tevékenységért.
- Felelősen áll ki a szociálpedagógia jogi, etikai és szakmai normáinak betartása és védelme érdekében.
- Szakmai és társadalmi fórumokon szuverén szereplőként jeleníti meg nézeteit, felelősen képviseli szervezeti egységét és szakmai csoportját.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.

Tantárgy felelőse: dr. Falus Orsolya Fruzsina PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Lengyel Zsolt PhD